

ประสบการณ์การใช้ซอฟต์แวร์ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Dynix

สร้อยญา รุจิเรขเรืองรอง*

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร เป็นหนึ่งในบรรดา
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและห้องสมุดของหน่วยงานขนาดใหญ่อีก
หลายแห่งในประเทศไทยที่ตัดสินใจใช้ซอฟต์แวร์ระบบห้องสมุดอัตโนมัติชื่อ
Dynixมาใช้ในการให้บริการตลอด 3 ปี ตั้งแต่เริ่มใช้ซอฟต์แวร์ดังกล่าว
พบว่า มีหลายสิ่งที่คุณคิดว่าน่าจะเตรียมเรียงออกมาเล่าสู่กันในแวดวง
บรรณารักษ์ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ซอฟต์แวร์ Dynix โดยภาพรวม

ซอฟต์แวร์ Dynix ทำงานบนโปรแกรม
จัดการฐานข้อมูล UniVerse ซึ่งเป็นโปรแกรม
DBMS ที่ดีโปรแกรมหนึ่ง Dynix ตอบสนอง
ความต้องการในการทำงานของห้องสมุดได้ค่อนข้าง
ครบครัน แม้ชื่อเฉพาะโมดูลสำหรับการให้บริการ
ส่วนหน้า (front service) 3 โมดูล ก็สามารถให้
บริการได้อย่างสวยงาม นั่นคือ โมดูล Cataloging
เปิดให้สามารถพัฒนาฐานข้อมูลอื่นนอกเหนือจาก
ฐานข้อมูลหนังสือ อาทิ ฐานข้อมูลบรรณานุกรม
หรือฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์พิเศษต่างๆ ตลอดจนหนังสือ
โสตทัศนศึกษาทุกประเภท โดยห้องสมุดสามารถกำหนด
เองว่าจะมี tag อะไรบ้าง โมดูล OPAC มีลูกเล่น
ในการสืบค้นดีพอควร ทั้งในระดับกว้าง ลึก และ
เฉพาะเจาะจง ส่วนโมดูล Circulation ก็ใช้งาน
สามารถกำหนดเงื่อนไขหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ได้ตาม
ความประสงค์ของห้องสมุดแต่ก็ยังติดปัญหาตรง
ที่ห้องสมุดไม่สามารถทำให้ระบบฯ พิมพ์ใบเสร็จ
ค่าปรับโดยอัตโนมัติได้ นอกจากนี้การเรียกดูสถิติ
จำนวนการยืม-คืนหนังสือในแต่ละวัน ยังทำได้

ไม่ย่ำต้องเสียเวลามาก เมื่อพิจารณาด้านเทคนิค
ข้อได้เปรียบของ Dynix ประการหนึ่งคือ เป็น
ซอฟต์แวร์ที่ไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่
มีประสิทธิภาพสูง ก็สามารถทำงานได้แล้ว แต่ก็
พบว่า มีความยุ่งยากในการใช้คำสั่งของระบบใน
ส่วนงาน Cataloging และ Circulation

Dynix : User interface

Dynix เป็นซอฟต์แวร์ที่มีลักษณะเป็น
Textmode แม้จะเล่นไม่ยากและไม่ซับซ้อนเพราะมี
help screen ปรากฏทุกหน้าจอ แต่เมื่อเทียบกับ
เทคโนโลยีปัจจุบัน ซึ่งเน้นการทำฐานข้อมูล mul-
timedia และมีการเชื่อมโยงในลักษณะ multi-
media networks ซึ่งเป็น graphics user inter-
face (WINDOWS) ทำให้ Dynix ดูจะเป็น
ระบบไม่ทันสมัย จึงทำให้บริษัทผู้ผลิต Dynix ได้
พัฒนาซอฟต์แวร์ตัวใหม่ที่เล่นบน Windows
และให้มีลักษณะที่เรียกว่า user friendly มากขึ้น
มาจำหน่าย อย่างไรก็ตาม บริษัทผู้ผลิตก็ได้แจ้งถูก
คำทราบว่าจะมีการ upgrade ซอฟต์แวร์ให้มีความ

* ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร

ทันสมัยในโอกาสอันใกล้

ราคาของ Dynix

Dynix ใช้การได้อย่างมีประสิทธิภาพในราคาพอสมควรเมื่อเริ่มต้น แต่ราคาจะสูงขึ้นเป็นลำดับ เมื่อมีการ upgrade เพื่อเพิ่มจำนวน user และผู้ซื้อระบบฯ ต้องชำระค่าบำรุงรักษารายปีเป็นจำนวนเงินมิใช่น้อย

Dynix : การสนับสนุนและการบำรุงรักษา

การสนับสนุนและการบำรุงรักษาระบบน่าจะเป็นประเด็นปัญหาที่ผู้ซื้อระบบห้องสมุดอัตโนมัติทุกรายถือเป็นเรื่องสำคัญที่สุดทันทีที่ซื้อระบบฯ เรียบร้อยแล้ว ซอฟต์แวร์บางระบบฯ ผู้ซื้อระบบฯ ต้องติดต่อปรึกษาหรือขอรับการสนับสนุน ตลอดจนการบำรุงรักษาจากบริษัทผู้ผลิตที่อยู่ในต่างประเทศ สำหรับ Dynix มีบริษัทตัวแทนจำหน่ายในประเทศไทย ซึ่งเอื้อให้การขึ้นระบบโดยการถ่ายโอนข้อมูลจากระบบเดิมที่บริการในรูปแบบรายการ เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นไปอย่างรวดเร็ว และในกรณีที่ต้องการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมระบบ บริษัทตัวแทนจำหน่ายจะจัดการให้หรือในบางโอกาสบริษัทตัวแทนฯ จะแจ้งให้ผู้ซื้อระบบฯ ทราบว่าต้องจ้างผู้เชี่ยวชาญจากประเทศออสเตรเลียมาจัดการให้แทน

จากประสบการณ์พบว่าไม่ผู้จะได้รับการสนับสนุนจากบริษัทตัวแทนฯ เท่าที่ควร อาจเป็นด้วยสถานที่ตั้งหน่วยงานอยู่ไกล บริษัทตัวแทนฯ ไม่สามารถปลีกเวลาให้ได้ เหตุนี้ทำให้ไม่สามารถใช้งานซอฟต์แวร์ Dynix ได้อย่างเต็มศักยภาพของระบบฯ ในฐานะผู้ใช้ระบบฯ เราคาดหวังจะได้รับการตอบสนอง หรือการสนับสนุนจากบริษัทตัวแทนฯ ในช่วงเวลาที่เหมาะสม และตามลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนของปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังคาดหวังที่จะได้รับการฝึกอบรมเทคนิควิธี เมื่อเราได้พัฒนาหรือเพิ่มเติมบริการ

ใหม่ฯ นอกเหนือจากที่เคยปฏิบัติมา

จากความคิดเห็นที่ได้นำเสนอมาตั้งแต่ต้น ทำให้ผู้เขียนตระหนักว่า ก่อนจะตัดสินใจซื้อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ควรจะได้ตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรกับบริษัทตัวแทนจำหน่าย ในประเด็นต่อไปนี้

1. ควรกำหนดช่วงเวลาที่แน่นอนที่จะให้บริษัทตัวแทนจำหน่ายเข้ามาตรวจเช็คระบบฯ ในห้องสมุด อาจกำหนดเป็น สองสัปดาห์ต่อครั้ง
2. ควรระบุให้ชัดเจนว่าหากเกิดข้อขัดข้องเล็กน้อยกับระบบฯ จะต้องได้รับการแก้ไขภายใน 24 ชั่วโมง และถ้าหากเป็นปัญหาสำคัญที่อาจทำความเสียหายแก่ระบบฯ ควรจะต้องได้รับการแก้ไขภายใน 7 วัน
3. ควรมีการระบุว่า จะให้การอบรมแก่ user ให้สามารถแก้ปัญหาเบื้องต้นเองได้
4. เมื่อใดที่ user มีคำถามหรือข้อสงสัย ควรได้รับคำตอบที่ชัดเจน มิใช่การตอบแต่เพียงว่าแล้วจะเข้ามาแก้ไขให้ หรือแล้วจะทำให้ เหล่านี้เป็นต้น
5. บริษัทตัวแทนฯ จะต้องแจ้งให้ห้องสมุดทราบทุกครั้ง เมื่อมีการเข้ามาแก้ไขระบบฯ โดยวิธี telnet
6. ต้องพร้อมที่จะให้การอบรมโปรแกรมระบบฯ เมื่อได้รับการร้องขอจาก user (เนื่องจากบางห้องสมุดอาจเกิดกรณี user เก่าลาออก
7. ต้องแจ้งให้ห้องสมุดทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 2-3 เดือน ว่าจะหมดอายุค่าบำรุงรักษาระบบรายปี (ทั้งนี้ น่าจะได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในหนังสือสัญญา ชื่อ-ชาย และถ้าแจ้งช้ากว่าที่ได้กำหนดไว้ บริษัทตัวแทนฯ จะต้องยืดเวลาการบำรุงรักษา ระบบฯ ให้ฟรีต่อไปอีก 6 เดือน และหากระบบฯ มีปัญหาในช่วงเวลาดังกล่าว ให้ถือเป็นความรับผิดชอบของทางบริษัทตัวแทนฯ